асоциация на банките в България

Изх. № 972/26.01.2024 г.

ДО
Г-Н АТАНАС СЛАВОВ
МИНИСТЪР НА ПРАВОСЪДИЕТО

УВАЖАЕМИ ГОСПОДИН СЛАВОВ,

В рамките на общественото обсъждане на ЗИД на Търговския закон, въвеждащ бърза ликвидация, Ви изпращаме становище на Асоциация на банките в България по законопроекта.

Надяваме да сме полезни с бележките и коментарите, които сме изразили.

Ирина Казанджиева
И.д. Главен секретар на АББ

1000 СОФИЯ, УЛ. "КНЯЗ БОРИС I" 97, ЕТ. 5; ТЕЛ. 02/ 986 5201; 981 6493; 980 76 69; ABB@ABANKSB.BG; WWW.ABANKSB.BG

Приложение към писмо Изх. № 972/26.01.2024г.

Становище на Асоциация на банките в България по проект за допълнение на Търговския закон, публикуван на Портала за обществени консултации на Министерския съвет

26.01.2024г.

Считаме, че предложените изменения в цялост биха довели до положителна промяна за гражданския и търговския оборот и е добре да бъдат приети, като, обаче, имаме някои коментари и предложения по тях:

1. На първо място, считаме че следва да бъдат допълнени условията за провеждане на производство по бърза ликвидация, предвидени в чл. 274 а, ал.1 от ТЗ /нова/. След преглед на мотивите към законопроекта и предлаганите текстове, считаме, че предложенията са насочени основно към новоучредени дружества и еднолични търговци, които в повечето хипотези никога не са осъществявали търговска дейност, не са назначавали работници и служители и не са се регистрирали по реда на Закона за данъка върху добавената стойност. Предложенията, обаче, са основно съобразени с интереса на държавата като кредитор. Едно от условията за провеждане на бързо производство по ликвидация е дружеството да няма непогасени задължения *към държавата и общините (*чл. 274 а, ал.1, т.4 от ТЗ /нова/). Обръщаме внимание, че прекратяването на дейността преди повече от дванадесет месеца и освобождаването на работниците и служителите преди повече от 12 месеца, които са сред другите изброени в законопроекта условия, не гарантира, че дружеството няма непогасени задължения към свои работници и служители и/или към свои кредитори. В краткия срок, предвиден за провеждане на осребряване и разпределение на имуществото в производство по бърза ликвидация е практически невъзможно съдебно установяване и събиране на подобни вземания. Не считаме, че има каквото и да било основание вземанията към държавата и общините да имат предимство пред вземания на частноправни субекти като работници и служители, банки и други кредитори и не следва да се допуска подобни вземания да останат непогасени, поради което предлагаме следната редакция на т. 4 на новия чл. 274а, ал. 1 от ТЗ:

„4. няма непогасени задължения към държавата, общините и трети лица.“

2. Законопроектът предвижда обстоятелствата по чл. 274а, ал. 1 да се проверяват от НАП и НОИ. В тази връзка в Данъчно-осигурителния процесуален кодекс (ДОПК) се създава чл. 77б, съгласно който Агенция по вписванията уведомява НАП за постъпилото заявление за бързо производство, а НАП са длъжни в законоустановения срок да предоставят на Агенцията информация за наличието или липсата на обстоятелствата по-горе (в случай че разполага с такава информация). Според нас в законопроекта не е предвидено как ще се процедира в хипотезата, в която НАП не разполага с информация относно тези обстоятелства и как следва да се произнесе длъжностното лице в този случай.

В Кодекса за социално осигуряване (КСО) се създава ал. 15 към чл. 5, съгласно която осигурителят (дружеството) едновременно с подаването на заявление за бързото производство, подава и заявление по чл. 5, ал. 10 от КСО (относно ведомости, трудови книжки и други документи, удостоверяващи трудов и осигурителен стаж, намиращи се в дружеството). В срок от тридесет дни след вписването на откриването на бързото производство по ликвидация и в случай че осигурителят няма неизпълнени задължения, НОИ издава удостоверение за предаване на ведомостите. Законът не уточнява за наличието на какви

задължения НОИ следи и каква е последицата от наличието им за развитието на бързото производство. Според нас, законовите разпоредби следва да се прецизират като бъде изрично предвидено кои са задълженията, за които НОИ следи при издаване на удостоверението, както и какви са последиците за бързото производство по ликвидация, в случай че се установят задължения и НОИ откажат да издадат предвиденото в закона удостоверение.

3. По предвидените условия за провеждане на производство по бърза ликвидация имаме следните коментари и предложения:

Смятаме, че дружества, които изобщо не са осъществявали дейност, не следва да бъдат приравнявани на такива, които са осъществявали, но са я прекратили преди повече от 12 месеца (чл. 274а, ал. 1, т.1, от ТЗ); Дружества, които изобщо не са наемали работници или служители не следва да се приравняват на такива, които са наемали, но са ги освободили преди повече от 12 месеца (чл. 274а, ал. 1, т.2, от ТЗ); както и дружества, които изобщо не са били регистрирани по ДДС не трябва да се приравняват на такива, които са били, но регистрацията е прекратена преди повече от 12 месеца (чл. 274а, ал. 1, т. 3, от ТЗ). На мнение сме, че няма основание излизането от търговския и гражданския оборот преди повече от 12 месеца да води да допускането, че този субект няма множество кредитори и/или големи задължения, следователно да няма значителен интерес от страна на кредитора, който да трябва да бъде предпазен от закона, съответно не е и оправдано този субект да получи по-облекчен ред за ликвидация. Считаме, че има основание хипотезите да бъдат разделени и да има разлики в реда за протичане на производството в едните и в другите случаи.

Също така, предлагаме, с оглед осигуряване на по-голяма защита на всички кредитори на дружеството, в това число и банките, да се допълни предлаганият нов чл. 274а, ал. 1, като се добавят и допълнителни условия, които следва да са изпълнени кумулативно, за да може за дружеството да се прилага бързото производство по ликвидация, а именно:

6. Дружеството не е страна по неприключени съдебни дела;

7. По отношение на дружеството не е подадена молба за откриване на производство по несъстоятелност;

8. Дружеството не е длъжник по неприключени изпълнителни дела;

Считаме, че по този начин ще се гарантира в по-голяма степен удовлетворението на вземанията на всички кредитори на дружеството, както и невъзможността за същото да премине през бързо производство по ликвидация, имащо за крайна цел заличаването му като субект на правото, докато все още има висящи и неприключени производства с негово участие.

4. На следващо място, предлагаме да бъде удължен срокът в предлагания нов чл. 274а, ал. 2 от три на шест месеца, като новият текст да гласи:

„(2) Имуществото на дружеството се разпределя само ако са изминали шест месеца от деня, в който поканата до кредиторите е обявена в търговския регистър.“

Считаме, че предлаганият срок от три месеца за предявяване на вземания от обявяване на поканата до кредиторите в търговския регистър е недостатъчен за своевременен преглед и реакция. Удължаването на срока ще гарантира интересите на кредиторите на дружеството, като същевременно срокът от шест месеца не е толкова дълъг, че да бъде нарушена логиката и структурата на бързо производство по ликвидация. В случай че не бъде прието предложението ни за удължаване на срока за предявяване на вземанията, то, алтернативно, с оглед защита на интересите на всички кредитори, следва да се предвидят допълнителни изисквания към дружеството, по отношение на което ще се прилага производството по бърза ликвидация. Това би могло да се постигне, ако към изброените в чл. 274а, ал. 1 от ТЗ /нова/ от законопроекта пет предпоставки за бързо производство се добави още едно условие, чийто текст да гласи:

„ Да не е длъжник, съдлъжник или поръчител по просрочени задължения по банкови кредити“.

В този случай, към служебната проверка, която длъжностното лице по регистрацията ще прави съгласно §6 от законопроекта за изменение и допълнение на чл. 19 от Закона за търговския регистър и регистъра на юридическите лица с нестопанска цел (ЗТРРЮЛНЦ), следва да се добави и задължение да изисква по служебен път освен информацията от НАП и справка за кредитната задлъжнялост на лицето от Централния кредитен регистър. Обръщаме внимание, че това от своя страна ще изисква и промени в чл. 56 от Закона за кредитните институции и в Наредба № 22 на БНБ за централния кредитен регистър.

5. В чл. 274а, ал. 3 от ТЗ /нова/ е предвидено наличието на предпоставки за провеждане на бързо производство по ликвидация да се установява чрез декларация на ликвидатора. Това са обстоятелства, които могат да бъдат установени и доказани пред длъжностното лице по регистрацията чрез официални документи. Простото им деклариране и непредвиждане на механизми за проверка от Агенцията по вписванията, според нас, крие риск от злоупотреби и измами, в резултат от което могат да бъдат засегнати законни интереси на трети лица - основно кредитори на прекратеното дружество. Считаме, че следва да бъдат направени изменения относно начина за установяване на обстоятелствата за възможността за провеждане на бързо производство по ликвидация на дружество.

Би могло да се предвиди задължение на последния законен представител да декларира обстоятелствата по чл. 274а от ТЗ. Една от основните причини за предвиждане на деклариране на обстоятелства е възможността за носене на наказателна отговорност по чл. 313 от Наказателния кодекс (НК). Възможно е ликвидаторът, когато е различен от последния представляващ да не разполага с цялата информация и в този случай грешното деклариране не би довело до налагане на посочената санкция от НК.

6. Не на последно място, следва да се предвидят хипотези, в които производство по бърза ликвидация да преминава в производство по ликвидация по общия ред и/или в производство по несъстоятелност – например в случай че в хода на производството се установи, че едно или повече от предвидените условия за провеждане на бързото производство не са налице, или че имуществото на дружеството не е достатъчно за покриване на всички задължения към неговите кредитори.

7. В допълнение на горното, в § 3 от Преходните и заключителни разпоредби (ПЗР) на законопроекта се предвижда съответните администрации да осигурят техническа възможност за прилагането на закона в едногодишен срок от влизането му в сила, но според нас влизането в сила на закона следва да се предхожда от осигуряването на техническа възможност за неговото прилагане, доколкото само в този случай правните субекти могат да се възползват от дадените със закона възможности.

8. Препоръчваме в ПЗР на законопроекта, в който са включени изменения и на други нормативни актове и по-точно в § 6, т.2, в който се посочва за създаването на нова т. 9 към чл. 21 от ЗТРРЮЛНЦ, да се направи допълнение и точка 9 да придобие следното съдържание, а именно:

*„9. съществуването на обстоятелствата по чл. 274а, ал. 1 от Търговския закон се установява от **получената по служебен път** информация по чл. 77б, ал. 2 от Данъчно-осигурителния процесуален кодекс;“*

Тази информация по чл.77б, ал.2 от ДОПК следва НАП да предостави по електронен път на Агенция по вписванията съгласно ПЗР на законопроекта и от получената по служебен път информация длъжностното лице от Агенцията следва да провери дали са налице обстоятелствата по чл.274а, ал.1 от ТЗ.
